

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 224/09-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. júna 2009 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. E. V., PhD., B., zastúpeného G., k. s., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a princípu právnej istoty zaručeného v čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžo 69/2008 z 11. februára 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. E. V., PhD., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. apríla 2009 doručená sťažnosť JUDr. E. V., PhD., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a princípu právnej istoty zaručeného čl. 1 ods. 1 ústavy rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Sžo 69/2008 z 11. februára 2009 (ďalej tiež „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti vyplynuli najmä tieto relevantné skutočnosti: «(...) *Dopravný podnik B., akciová spoločnosť, so sídlom B., identifikačné číslo... (ďalej len „obstarávateľ“)* dňa 20. 2. 2006 uverejnil výzvu na predkladanie podprahovej zákazky „*Vymáhanie pohľadávok za porušenie tarifnoprepravných podmienok*“. Išlo pritom o nadlimitnú zákazku, pre ktorú sa z dôvodu druhu obstarávaných služieb (neprioritné právne služby) použili postupy zadávania podprahových zákaziek podľa ust. § 25 ods. 2 zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 25/2006 Z. z.“). Do 3. 3. 2006 obstarávateľ odovzdal súťažné podklady 13 záujemcom.

Podľa výzvy na prekladanie ponúk obstarávateľa ako aj podľa jeho súťažných podkladov bola kritériom hodnotenia ponúk najnižšia cena podľa ust. § 35 ods. 1 písm. b) zákona č. 25/2006 Z. z.(...). Z textu návrhu mandátnej zmluvy priloženej k súťažným podkladom pritom vyplýva, že odmena mandatára (úspešného uchádzača) mala pozostávať z dvoch zložiek, a to paušálnej odmeny(...) a tarifnej odmeny, spočívajúcej v náhrade nákladov (trov) právneho zastúpenia prisúdených súdom a uhradených dlžníkom(...).

Pre prípad situácie, že dvaja uchádzači ponúknu rovnakú vyhodnocovaciu cenu si obstarávateľ vyhradil vybrať ako úspešného toho uchádzača, ktorý bude mať vyšší počet vymáhaných pohľadávok(...).

V návrhu na plnenie kritérií zo dňa 13. 3. 2006 ponúkol sťažovateľ obstarávateľovi cenu pre účely hodnotenia ponuky, t. j. výšku úhrady mandanta za poskytovanie požadovaných služieb v rozsahu podľa mandátnej zmluvy stanovenú v sume 0 Sk (bez DPH aj s DPH), pričom mandatár (sťažovateľ) sa okrem toho zaviazal, že poskytne mandantovi (obstarávateľovi) bonus formou zmluvného daru vo výške 10 % zo sumy vymožených a zaplatených trov právneho zastúpenia. (...)

Dňa 27. 4. 2006 bolo sťažovateľovi doručené oznámenie obstarávateľa zo dňa 26. 4. 2006 o výsledku vyhodnotenia ponúk, v zmysle ktorého bola ponuka sťažovateľa vyhodnotená ako neúspešná a ako najúspešnejšia bola vyhodnotená ponuka účastníka verejného obstarávania - JUDr. V. K., B. (...)

V odôvodnení tohto oznámenia obstarávateľ uviedol, že v predmetnej zákazke verejného obstarávania bolo stanovené jediné kritérium na vyhodnotenie ponúk - cena.

Podľa obstarávateľa komisia pri vyhodnocovaní ponúk postupovala podľa ust. § 42 zákona č. 25/2006 Z. z. a spôsobom určeným v súťažných podkladoch(...).

Obstarávateľ ďalej uviedol, že na základe ním stanovených kritérií nebolo možné sťažovateľom ponúkaný bonus vo forme daru zahrnúť do hodnotenia, nakoľko by komisia konala v rozpore so základnými princípmi verejného obstarávania.

U uchádzačov s rovnakou a zároveň najnižšou vyhodnocovacou cenou obstarávateľ údajne zostavil poradie podľa počtu vymáhaných pohľadávok v zmysle(...) súťažných podkladov. Nakoľko sa ponuka sťažovateľa podľa obstarávateľa umiestnila na štvrtom mieste, obstarávateľ ju neprijal. (...)

Proti tomuto výsledku vyhodnotenia ponúk podal sťažovateľ v zmysle ust. § 136 zákona č. 25/2006 Z. z. dňa 3. 5. 2006 žiadosť o nápravu, ktorú obstarávateľ listom zo dňa 4. 5. 2006 zamietol (ďalej len „Oznámenie o zamietnutí“). (...)

V dôsledku zamietnutia žiadosti o nápravu podal sťažovateľ námietky proti výsledku vyhodnotenia ponúk a návrhov podľa ust. § 138 ods. 2 písm. f) zákona č. 25/2006 Z. z. datované ku dňu 15. 5. 2006. Sťažovateľ v týchto námietkach odmietol dôvody, pre ktoré obstarávateľ nevyhovel jeho žiadosti o nápravu. (...)

Úrad pre verejné obstarávanie (ďalej len „Úrad“) tieto námietky sťažovateľa rozhodnutím sp. zn. 667-227-7000/2006 zo dňa 15. 6. 2006 (ďalej len „Rozhodnutie“) zamietol. (...)

Sťažovateľ napadol Rozhodnutie žalobou zo dňa 22. 6. 2006 (ďalej len „Žaloba“). V žalobe sťažovateľ namietal, že Rozhodnutie je nezákonné, pričom:

a) vychádzalo zo skutkového stavu, ktorý je v rozpore s obsahom spisov [§ 250j ods. 2 písm. b) zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v platnom znení (ďalej len „O. s. p.“)],

b) vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 250j ods. 2 písm. a) O. s. p.] ako aj

c) je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov [§ 250j ods. 2 písm. d) O. s. p.]. (...)

Krajský súd v Bratislave rozsudkom sp. zn. 1 S 256/2006 zo dňa 7. 2. 2008 (ďalej len „Rozsudok“) zamietol Žalobu.

V odôvodnení súd uviedol, že sa v celom rozsahu stotožnil správnym názorom Úradu, podľa ktorého postup sťažovateľa pri splnení kritérií, konkrétne žalobcom navrhnutá cena

0 Sk vrátane daru vo výške 10 % z vymožených pohľadávok, je v rozpore so zákonom č. 25/2006 Z. z. Postup pri zadávaní zákazky je podľa súdu upravený v súťažných podkladoch, ktoré sú záväzné pre všetkých účastníkov verejného obstarávania. Predstavujú ohraničený záves a konanie účastníkov tohto procesu, ktorý nie je možné porušiť, nakoľko by došlo údajne k porušeniu zákona č. 25/2006 Z. z.

Podľa názoru súdu pri verejnom obstarávaní ponúknutý bonus zo strany sťažovateľa, je pri verejnom obstarávaní absolútne neakceptovateľný. Darovacia zmluva je totiž právny úkon, ktorého uzavretie sa odvíja od dohody zmluvných partnerov, darcu a obdarovaného. Darovanie je podľa súdu vlastne bezodplatné, to znamená, že ak obdarovaný dar prijme, nezaväzuje sa poskytnúť nijakú protihodnotu daru. (...)

Sťažovateľ napadol Rozsudok odvolaním zo dňa 12. 3. 2008. (...)

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd rozsudkom sp. zn. 2 Sžo 69/2008 zo dňa 11. 2. 2009 (ďalej len „Odvolací rozsudok“) Rozsudok potvrdil, pričom odôvodnenie Odvolacieho rozsudku spočíva na štyroch okruhoch argumentácie, a síce:

a) Vo vzťahu k stanoveniu kritéria hodnotenia ponúk, ktorým bola iba paušálna odmena, a nie aj odmena tarifná, odvolací súd uviedol, že obstarávateľ v súlade so zákonom č. 25/2006 Z. z. určil, že jediným hodnotiacim kritériom na vyhodnotenie ponúk je cena, pričom cenu si obstarávateľ stanovil ako výšku paušálnej odmeny. Ohľadne dodatkového kritéria obstarávateľa stanoveného pre prípad, že dvaja uchádzači budú mať rovnakú vyhodnocovaciu cenu a podľa ktorého sa víťazom súťaže stane uchádzač, ktorý bude mať v rámci predložených dokladov vyšší počet vymáhaných pohľadávok, odvolací súd uviedol, že jeho stanovenie je v súlade s ust. § 35 ods. 3 druhá veta zákona č. 25/2006 Z. z, ako aj čl. 55 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES z 31. 4. 2004.

b) Odvolací súd sa ďalej stotožnil so závermi súdu prvého stupňa, že sťažovateľom ponúkaný bonus (formou zmluvného daru) je pri verejnom obstarávaní absolútne neakceptovateľný. Logickým výkladom tejto ponuky sťažovateľa možno podľa odvolacieho súdu dospieť k záveru, že žalobca (sťažovateľ) viazal poskytnutie zmluvného daru na svoju úspešnosť vo verejnom obstarávaní, čo je podľa súdu neakceptovateľné. Odvolací súd sa pri tom nestotožnil s názormi sťažovateľa ohľadne jeho cenovej ponuky, že v prípade ním ponúknutého bonusu ako zmluvného daru nejde o klasické darovanie.

c) *Odvolací súd neprihliadal na sťažovateľom predložené metodické usmernenie Úradu č. 141-2000/2007 zo dňa 29. 1. 2007 (ďalej len „Metodické usmernenie“) a ani rozhodnutia Úradu(...). Vo vzťahu k Metodickému usmerneniu uviedol, že ide o vnútorný akt verejnej správy, ktorý smeruje dovnútra určitého systému orgánov verejnej správy. Zaväzuje len podriadené subjekty, prípadne adresátov, pričom podľa odvolacieho súdu nie sú pre súd záväzné. Na rozhodnutia Úradu odvolací súd neprihliadol z dôvodu, že s predmetnou vecou nesúvisia.*

d) *Odvolací súd neprihliadol ani na napadnutú nedostatočnosť odôvodnenia Rozsudku. Podľa názoru odvolacieho súdu je totiž Rozsudok riadne odôvodnený, podrobne odpovedal na všetky pre vec dôležité argumenty žalobcu (sťažovateľa), jeho odôvodnenie je v súlade s ustanovením ust. § 157 ods. 2 0. s. p.»*

V ďalšej časti svojej sťažnosti sťažovateľ podrobne poukázal najmä na judikatúru ústavného súdu súvisiacu s čl. 46 ods. 1 a čl. 1 ods. 1 ústavy, pričom zaujal stanovisko, že napadnutý rozsudok „*princípom práva na súdnu a inú právnu ochranu, resp. právneho štátu nezodpovedá*“, a preto ho treba považovať za arbitrárny najmä z týchto dôvodov, ktoré tiež rozsiahle rozviedol:

„(...) Argumentácia sťažovateľa spochybňujúca zákonnosť verejného obstarávania obstarávateľa spočívala v namietaní nasledovných okolností:

a) *porušenie ust. § 35 ods. 1 písm. b) zákona č. 25/2006 Z. z. tým, že cena za poskytované právne služby bola na účely hodnotenia ponúk rozdelená na časť, ktorá bola kritériom hodnotenia ponúk (paušálna odmena) a časť ktorá týmto kritériom nebola (tarifná odmena),*

b) *porušenie ust. § 35 ods. 1 písm. b) zákona č. 25/2006 Z. z. tým, že bolo stanovené pravidlo uplatnenia kritéria najnižšej ceny pre prípad rovnakých cenových ponúk viacerých uchádzačov,*

c) *ak by aj obstarávateľ bol oprávnený stanoviť pravidlo uplatnenia kritéria najnižšej ceny pre prípad rovnakých cenových ponúk viacerých uchádzačov [viď písm. b)] takým pravidlom uplatnenia kritéria najnižšej ceny nemohol byť počet vymáhaných pohľadávok jednotlivými uchádzačmi.*

(...) Podľa názoru sťažovateľa výklad a uplatnenie zákona č. 25/2006 Z. z. [najmä jeho ust. § 35 ods. 1 písm. b)] odvolacím súdom v tom smere, že obstarávateľ mohol stanoviť ako kritérium hodnotenia ponúk paušálnu odmenu (pri opomenutí tarifnej odmeny), napriek tomu, že zákon č. 25/2006 Z. z. [ust. § 35 ods. 1 písm. b)] takéto delenie ceny nepripúšťa, je arbitrárne a teda aj protiústavné, nakoľko popiera jednu zo základných zásad výkladu kogentných predpisov (medzi ktoré patrí aj zákon č. 25/2006 Z. z.), podľa ktorej sa možno od nich odchýliť iba v prípadoch, ak to umožňujú. Táto okolnosť spolu s absolútnym nedostatkom odôvodnenia tohto záveru odvolacím súdom (spolu s absenciou akéhokoľvek odôvodnenia tejto otázky súdom prvého stupňa a nedostatočným odôvodnením v Rozhodnutí) zakladajú každá samostatne porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

(...) Z odôvodnenia Odvolacieho rozsudku je zrejmé, že odvolací súd podložil oprávnenie obstarávateľa stanoviť v súťažných podkladoch pravidlo uplatnenia kritéria najnižšej ceny pre prípad rovnakých cenových ponúk viacerých uchádzačov ustanovením zákona, resp. smernice (§ 35 ods. 3 druhá veta zákona č. 25/2006 Z. z., čl. 55 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES z 31. 4. 2004), ktoré sa na tento prípad nevzťahuje. Odvolací súd teda na daný prípad aplikoval nerelevantnú právnu normu (viď nálež IV ÚS 77/02). Ak by pritom odvolací súd aplikoval na daný prípad ust. § 35 ods. 1 písm. b) zákona č. 25/2006 Z. z. spolu so zásadou, že od kogentných predpisov sa nemožno odchýliť pokiaľ to neumožňujú, nepochybne by dospel k ústavne súladnému záveru, že obstarávateľ nebol oprávnený v súťažných podkladoch určiť pravidlo uplatnenia kritéria najnižšej ceny pre prípad rovnakých cenových ponúk viacerých uchádzačov. Odvolací rozsudok, ktorý sa opiera o opačný záver, vychádzajúc z právnej normy, ktorá sa na daný prípad nevzťahovala, zakladá celkom zjavné porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

(...) Odvolací súd(...) rozhodol o podanom odvolaní bez toho, aby vyriešil otázku či pravidlom uplatnenia kritéria najnižšej ceny pre prípad rovnakých cenových ponúk viacerých uchádzačov mohol byť v danej veci vyšší počet nimi vymáhaných pohľadávok. Svedčí o tom odôvodnenie Odvolacieho rozsudku, v ktorom nie je o riešení tejto otázky ani len zmienka. (...) Neriešenie právnej otázky či v súťaži na poskytovanie právnych služieb, týkajúcich sa vymáhania pohľadávok obstarávateľa, mohol byť pravidlom uplatnenia

kritéria najnižšej ceny pre prípad rovnakých cenových ponúk viacerých uchádzačov počet nimi vymáhaných pohľadávok a teda aj neodôvodnenie tejto okolností v odôvodnení Odvolacieho rozsudku zakladá porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu, garantovaného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Išlo pri tom o zásadnú otázku, nakoľko ak by súd dospel k záveru, že počet vymáhaných pohľadávok ako pravidlo uplatnenia kritéria najnižšej ceny bolo neprípustné, musel by zmeniť Rozsudok a následne zrušiť Rozhodnutie (§ 250ja ods. 4 O. s. p.).

(...) Z hľadiska rešpektovania princípu právnej istoty mal(...) Úrad v Rozhodnutí vysvetliť dôvody, pre ktoré v danom prípade nepristúpil k nariadeniu zrušenia použitého postupu zadávania zákazky obstarávateľa podľa ust. § 139 ods. 2 písm. a) zákona č. 25/2006 Z. z. napriek tomu, že „dodatkovým kritériom hodnotenia ponúk“ pri rovnosti najnižších ponukových cien bola neprípustná okolnosť, vyšší počet vymáhaných pohľadávok. Nevysvetlenie týchto dôvodov v Rozhodnutí malo byť dôvodom pre zmenu Rozsudku a zrušenie Rozhodnutia Odvolacím rozsudkom (§ 250ja ods. 4 O. s. p.). Keďže sa tak nestalo možno konštatovať, že Odvolacím rozsudkom došlo k porušeniu práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky aj z tohto aspektu, pričom v tomto prípade došlo aj k porušeniu čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

(...) Vychádzajúc zo(...) súťažných podkladov, v ktorých je jasne uvedené, že kritériom hodnotenia ponúk je cena (nie jedna z vyššie uvedených zložiek ceny) je zrejmé, že ponuka sťažovateľa aj ohľadne tarifnej odmeny formou zmluvného daru nebola v žiadnom prípade nad rámec súťažných podkladov. Opačný záver odvolacieho súdu ako aj súdu prvého stupňa ako aj Úradu preto nie je správny. (...) je zrejmé, že cenová ponuka sťažovateľa v Návrhu v časti, týkajúcej sa tarifnej odmeny, znamená, že sťažovateľ navrhol, aby obstarávateľovi pripadalo 10 % zo súdom prisúdených a od dlžníka vymožených trov právneho zastúpenia. Za použitia ust. § 266 a nasl. Obch. zák. je teda zrejmý takýto výklad sťažovateľom ponúkaného zmluvného daru(...).

Odvolací súd však v odôvodnení Odvolacieho rozsudku, podobne ako súd prvého stupňa analyzoval bonus vo forme zmluvného daru v rozpore s vyššie uvedeným výkladom pričom vychádzal z toho, že malo ísť o klasické darovanie. Takýto záver však nevyplýva zo žiadnych podaní sťažovateľa.

Je teda zrejmé, že prijaté právne závery odvolacieho Rozsudku, závery Rozsudku ako aj závery Rozhodnutia sú so zreteľom na skutkový stav arbitrárne.

(...) Sťažovateľ vo svojom odvolaní napadol nepreskúmateľnosť Rozsudku. Sťažovateľ považoval Rozsudok za nepreskúmateľný z dôvodu, že súd prvého stupňa sa nijakým spôsobom nevysporiadal:

a) s námietkou sťažovateľa o nesprávnom právnom posúdení veci žalovaným a ani

b) s námietkou sťažovateľa o nepreskúmateľnosti Rozhodnutia pre nedostatok dôvodov.

Odôvodnenie Odvolacieho rozsudku neobsahuje konkrétne odpovede na tieto námietky sťažovateľa. Odvolací rozsudok teda neuvádza či odvolací súd skúmal či odôvodnenie Rozsudku obsahovalo vysporiadanie sa súdu prvého stupňa s označenými námietkami sťažovateľa a či toto vysporiadanie sa bolo dostatočné.

Namiesto toho odvolací Rozsudok iba všeobecne konštatuje, že Rozsudok je riadne odôvodnený. Sťažovateľ však tento záver nepovažuje za dostatočný a preskúmateľný a preto aj zastáva názor, že odôvodnenie Odvolacieho rozsudku ohľadne jeho námietok o nepreskúmateľnosti Rozsudku zakladá porušenie jeho práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Ďalej treba uviesť, že námietky sťažovateľa o nepreskúmateľnosti Rozhodnutia pre nedostatok dôvodov(...) neboli súdmi riadne posúdené, vyriešené a teda ani odôvodnené. Daná skutočnosť preto rovnako zakladá porušenie základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Rovnako neboli súdmi riadne posúdené námietky sťažovateľa o nesprávnom právnom posúdení veci žalovaným(...).“

Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžo 69/2008 zo dňa 11. 2. 2009, ktorým bol potvrdený rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 S 256/2006-52 zo dňa 7. 2. 2008 bolo porušené základné právo JUDr. E. V., PhD. vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a to za súčasného porušenia čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžo 69/2008 zo dňa 11. 2. 2009 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný nahradiť JUDr. E. V., PhD. všetky trovy konania do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 1 ods. 1 prvej vety ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 23 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo

návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (mutatis mutandis sp. zn. III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná judikatúra).

Predmetom sťažnosti je tvrdené porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a porušenie princípu právnej istoty zaručeného v čl. 1 ods. 1 ústavy postupom a rozsudkom najvyššieho súdu z 11. februára 2009 sp. zn. 2 Sžo 69/2008.

Pokiaľ ide o námietky porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a porušenie princípu právnej istoty zaručeného v čl. 1 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, tieto spočívajú v podstate v tom, že *„námietky sťažovateľa o nepreskúmateľnosti Rozhodnutia pre nedostatok dôvodov(...) neboli súdmi riadne posúdené, vyriešené a teda ani odôvodnené. (...) Rovnako neboli súdmi riadne posúdené námietky sťažovateľa o nesprávnom právnom posúdení veci žalovaným(...)“*.

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy).

Ústavný súd vzhľadom na svoju ustálenú judikatúru považuje za potrebné tiež pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory

všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Podľa § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Toto zákonné ustanovenie je potrebné z hľadiska práva na súdnu a inú právnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy vykladať a uplatňovať s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napr. rozsudok Garcia Ruiz v. Španielsko z 21. januára 1999, § 26) tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Z citovaného článku ústavy však nemožno vyvodzovať, že dôvody uvedené súdom sa musia zaoberať zvlášť každým bodom, ktorý niektorý z účastníkov konania môže považovať za základný pre svoju argumentáciu (mutatis mutandis I. ÚS 56/01).

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu najmä vyplýva:

«V predmetnej právnej veci je predmetom konania posúdenie správnosti aplikácie príslušných ustanovení zákona o verejnom obstarávaní žalovaným ako aj krajským súdom ako súdom prvého stupňa.

Pri zadávaní zákaziek podľa zákona o verejnom obstarávaní sa uplatňujú princípy rovnakého zaobchádzania, nediskriminácie uchádzačov alebo záujemcov, transparentnosti a princíp hospodárnosti a efektívnosti (§ 9 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní). Tieto princípy korešpondujú s princípmi verejného obstarávania podľa ustanovenia čl. 10 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES zo dňa 31. marca 2004 o koordinácii postupov obstarávania subjektov pôsobiacich v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb, čl. 2 a bodu 46 preambuly Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/18/ES zo dňa 31. marca 2004 o koordinácii postupov pri zadávaní verejných zákaziek na práce, verejných zákaziek na dodávku tovaru a verejných zákaziek na služby.

Princíp rovnakého zaobchádzania znamená, že každý záujemca alebo uchádzač dostáva informácie rovnakým spôsobom, v rovnakom čase a v rovnakom obsahu. Pre princíp nediskriminácie platí, že nemôžu byť stanovované podmienky, ktoré by niektorého z uchádzačov alebo záujemcov zvýhodňovali a iného naopak znevýhodňovali a pritom by nemali objektívnu súvislosť s predmetom a realizáciou zákazky. Princíp transparentnosti vyžaduje stanovenie jednoznačných postupových krokov a ich písomné zachytenie pre potrebu spätnej kontroly. Princíp hospodárnosti sa viaže na ekonomickú výhodnosť ponuky a princíp efektívnosti na časový priebeh verejného obstarávania. V prípade princípu hospodárnosti ekonomická výhodnosť neznamena nutnosť získať predmet zákazky za najnižšiu cenu.

Obstarávateľ - Dopravný podnik B., a. s. - vyhlásil verejné obstarávanie, ktorého predmetom bolo „Vymáhanie pohľadávok za porušenie tarifno-prepravných podmienok“ (podprahová zákazka). Obstarávateľ preto v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní určil, že jediným hodnotiacim kritériom na vyhodnotenie ponúk je cena, pričom cenu si obstarávateľ stanovil ako výšku paušálnej odmeny. V čl. VIII. ods. 3 súťažných podkladov si obstarávateľ upravil pravidlo, podľa ktorého v prípade, že dvaja uchádzači predložia ponuku s rovnakou vyhodnocovacou cenou, víťazom súťaže sa stane ten, ktorý bude mať v rámci predložených dokladov podľa bodu 12 výzvy vyšší počet vymáhaných pohľadávok.

Podľa ustanovenia § 35 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní verejný obstarávateľ a obstarávateľ vyhodnocuje ponuky na základe kritérií na vyhodnotenie ponúk. Ponuky sa vyhodnocujú na základe ekonomicky najvýhodnejšej ponuky alebo najnižšej ceny. Podľa ods. 3 citovaného ustanovenia ak sa ponuky vyhodnocujú na základe ekonomicky najvýhodnejšej ponuky, verejný obstarávateľ a obstarávateľ určí jednotlivé kritériá súvisiace s predmetom zákazky, ktorými sú najmä cena, technické vyhotovenie, funkčné charakteristiky, environmentálne charakteristiky, prevádzkové náklady, efektívnosť prevádzkových nákladov, pozáručný servis a technická pomoc, lehota dodania tovaru. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ okrem jednotlivých kritérií určí aj pravidlá uplatnenia kritérií, ktorými zabezpečí kvalitatívne rozlíšenie splnenia jednotlivých kritérií. Verejným obstarávateľom a obstarávateľom určené pravidlá uplatnenia kritérií musia byť nediskriminačné a musia podporovať čestnú hospodársku súťaž. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ určí každému z kritérií podľa odseku 3 relatívnu váhu, ktorú možno vyjadriť určením intervalu s príslušným maximálnym rozpätím. Z uvedeného vyplýva, že obstarávateľ pri určení hodnotiaceho kritéria dodržal ustanovenie § 35 zákona o verejnom obstarávaní. Pravidlo, ktoré by sa uplatnilo v prípade, že dvaja uchádzači predložia ponuku s rovnakou vyhodnocovacou cenou, t. j. víťazom sa mal stať ten, kto bude mať v rámci predložených dokladov vyšší počet vymáhaných pohľadávok, nie je v rozpore so zákonom o verejnom obstarávaní. Ide o pravidlá uplatnenia kritérií, ktorými sa zabezpečí kvalitatívne rozlíšenie splnenia jednotlivých kritérií, tak ako to predpokladá ustanovenie § 35 ods. 3 druhá veta zákona o verejnom obstarávaní a čl. 55 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES z 31. marca 2004 o koordinácii postupov obstarávania subjektov pôsobiacich v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožnil so záverom krajského súdu, že žalobcom ponúknutý bonus je pri verejnom obstarávaní absolútne neakceptovateľný. Žalobca v návrhu na plnenie kritérií uviedol, že „navrhovaná cena pre účely hodnotenia ponuky, t. j. výšky úhrady mandanta za poskytovanie požadovaných služieb v rozsahu podľa mandátnej zmluvy, ktorá je prílohou tohto materiálu, je 0,- eur (pôvodne 0,- Sk), mandatár okrem toho poskytne mandantovi bonus formou zmluvného daru vo výške 10% zo sumy vymožených a zaplatených trov právneho zastúpenia“. Z takto formulovanej ponuky žalobcu jednoznačne vyplýva, že ju rozdelil na dve časti: 1/ navrhovaná cena pre účely hodnotenia

ponuky je 0,- eur (pôvodne 0,- Sk), 2/ zmluvný dar vo výške 10% zo sumy vymožených a zaplatených trov právneho zastúpenia. Podľa synonymického slovníka slovenčiny (tretie, nezmenené vydanie, Veda 2004) slovo „okrem“ vyjadruje rozmnožovanie, zväčšovanie počtu niečoho, zvyšovanie miery deja a pod., vyjadruje jestvovanie, prítomnosť, konanie niekoho, niečoho súčasne s jestvovaním, prítomnosťou, konaním niekoho, niečoho iného; synonymami sú „okrem toho“, „ďalej“, „potom“, „ešte“, „navyše“ a pod. Logickým výkladom tejto ponuky možno dospieť k záveru, že žalobca viazal poskytnutie zmluvného daru na svoju úspešnosť vo verejnom obstarávaní, čo je neakceptovateľné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa nestotožnil s názorom žalobcu, že v prípade ním ponúknutého bonusu ako zmluvného daru nejde o klasické darovanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na to, že žalobca sám v návrhu pomenoval kategóriu poskytovaného bonusu - zmluvný dar. Zmluvný dar môže byť predmetom len darovacej zmluvy ako dvojstranného právneho úkonu. Aj keď Obchodný zákonník v ustanoveniach § 266 a nasl. obsahuje niektoré ustanovenia o právnych úkonoch, ide o všeobecné vymedzenie pojmov. Darovacia zmluva nie je v Obchodnom zákonníku špecificky upravená, a preto na základe ustanovenia § 1 ods. 2 druhá veta Obchodného zákonníka je pri jej právnej úprave potrebné vychádzať z ustanovení Občianskeho zákonníka, konkrétne z jeho ustanovení § 628 - § 630. Podstatou darovacej zmluvy je darcom niečo bezplatne prenechané alebo sľúbené obdarovanému, ktorý tento dar alebo sľub prijíma. K uzavretiu takejto zmluvy v predmetnej právnej veci nedošlo, pretože obstarávateľ (v postavení obdarovaného) s ňou nesúhlasil a považoval ju za neakceptovateľnú a rozpornú s princípmi verejného obstarávania. Ponúknutie daru zo strany žalobcu je nad rámec súťažných podkladov. Krajský súd preto správne poukázal na existenciu synalagmatického právneho vzťahu, ktorého uzavretie sa odvíja od dohody zmluvných partnerov, darcu a obdarovaného.

V prípade, že žalobca chápe poskytnutie zmluvného daru ako odmenu v rámci mandátnej zmluvy, nemožno sa s takýmto výkladom zmluvného daru stotožniť. Podstatou mandátnej zmluvy podľa ustanovení § 566 a nasl. Obchodného zákonníka je záväzok mandatára, že pre mandanta na jeho účet zariadi za odplatu určitú obchodnú záležitosť uskutočnením právnych úkonov v mene mandanta alebo uskutočnením inej činnosti a mandant sa zaväzuje zaplatiť mu za to odplatu. Odplata môže byť dohodnutá fixnou

sumou alebo percentuálnym vyjadrením. V predmetnej právnej veci by bolo možné rozumieť odplatom práve sumu 0,- eur (pôvodne 0,- Sk), pričom pri ďalších vyjadreniach už žalobca vnáša do tejto zmluvy prvky darovacej zmluvy, s ktorou opätovne musí obdarovaný (obstarávateľ) súhlasiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky k metodickému usmerneniu žalovaného č. 141-2000/2007 zo dňa 1. marca 2007, na ktoré sa žalobca odvoláva, uvádza, že ide o vnútorný akt verejnej správy, ktorý smeruje dovnútra určitého systému orgánov verejnej správy. Zaväzuje len podriadené útvary, prípadne adresátov (normatívne inštrukcie, usmernenia, služobné pokyny). Tieto akty nie sú všeobecne záväzné, nie sú prameňom správneho práva a preto nemôžu byť pre súd záväzné. Úrad pre verejné obstarávanie poskytuje v súvislosti s aplikáciou zákona o verejnom obstarávaní metodické usmernenie pre verejných obstarávateľov a obstarávateľov, čo jednoznačne vyjadruje charakter usmernení ako vnútorného aktu. Najvyšší súd Slovenskej republiky v tejto súvislosti poukazuje na ustanovenie čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom, z toho vyplýva, že nie sú viazaní nielen podzákonnými normami, ale ani normami, ktoré nie sú súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky (III. ÚS 64/2000). Na margo tejto otázky Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na to, že žalobcom napadnuté rozhodnutie žalovaného bolo vydané dňa 15. júna 2006, kým predložené metodické usmernenie bolo vydané až dňa 1. marca 2007.

K žalobcom predloženým rozhodnutiam žalovaného v iných veciach č. 886-117-7000/2007 z 27. augusta 2007, č. 995-134-7000/2007 zo 14. septembra 2007 a č. 1038-158-7000/2008 z 9. októbra 2008 Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že tieto rozhodnutia sa týkajú nejednoznačného definovania požiadavky obstarávateľa, dvoch rozličných spôsobov hodnotenia ponúk, ktoré si navzájom odporujú, a uplatniteľnosti návrhu na plnenie kritéria, ktoré však s predmetnou právnou vecou nesúvisia. Obstarávateľ presne špecifikoval svoje požiadavky a vo verejnom obstarávaní neboli uplatnené dva rozličné spôsoby hodnotenia ponúk, ktoré by si navzájom odporovali. Napokon, Najvyšší súd Slovenskej republiky nie je oprávnený v tomto konaní posudzovať žalobcom predložené rozhodnutia žalovaného, pretože nie sú predmetom prebiehajúceho súdneho

preskúvacieho konania, a navyše bez znalosti spisových materiálov, ktoré s týmito tromi rozhodnutiami žalovaného, označenými v úvode tohto odseku, súvisia.

Pre posúdenie arbitrárnosti odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu považoval Najvyšší súd Slovenskej republiky za kľúčové zistenie, či spôsob, ktorým krajský súd odôvodnil svoje rozhodnutie, je ústavne a zákonne konformný. Inými slovami povedané, úlohou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bolo zistiť, či spôsob výkladu príslušných zákonných ustanovení, ktorým najvyšší súd zdôvodnil svoje rozhodnutie, vzhľadom na zistený skutkový stav, nie je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne a zákonne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu aplikovanej právnej úpravy (m. m. II. ÚS 127/07). (...)

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave riadne odôvodnený, podrobne odpovedal na všetky pre vec dôležité argumenty žalobcu, jeho odôvodnenie je v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, a preto podľa názoru odvolacieho súdu nedošlo k porušeniu práva žalobcu na prístup k súdu, nebola mu ani odňatá možnosť konať pred súdom. (...)»

Podľa názoru ústavného súdu právny názor najvyššieho súdu v danej veci je zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo, a preto ho aj ústavný súd považuje za konformný s čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj s princípom právnej istoty zaručenej v čl. 1 ods. 1 ústavy. Najvyšší súd dal sťažovateľovi dostatočnú a legitímnu odpoveď na „*dva okruhy skutočností*“, ktoré opakovane v rámci účinných prostriedkov nápravy namietal, a to v prvom rade na námietku, že „*jeho ponuka bola v súlade so súťažnými podkladmi, a preto mala byť vyhodnotená ako víťazná*“, a taktiež na jeho nosnú námietku, že v okolnostiach danej veci došlo k porušeniu „*zákona č. 25/2006 Z. z. vo verejnom obstarávaní obstarávateľa*“.

Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd preskúmal napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 S 256/06-52 zo 7. februára 2008 a vo vzťahu ku kľúčovým otázkam spornej veci, konkrétne k pravidlu, ktoré sa uplatnilo v prípade, že dvaja uchádzači predložia ponuku s rovnakou vyhodnocovacou cenou, k sťažovateľom poskytnutému

bonusu – zmluvnému daru, metodickému usmerneniu žalovaného a predloženým rozhodnutiam v iných veciach zaujal podrobné stanovisko. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s vysloveným názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení práva na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie podľa označených článkov ústavy. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľa predovšetkým s právnym názorom všeobecných súdov, teda s ich interpretáciou a aplikáciou príslušných zákonných ustanovení vo veci sťažovateľa. Podľa názoru ústavného súdu nemožno dospieť k záveru, že by napadnutý rozsudok najvyššieho súdu bolo potrebné považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Bolo nepochybne v právomoci najvyššieho súdu príslušné zákonné ustanovenia vyložiť. Rovnako nemožno dospieť ani k záveru, že by bol výklad najvyššieho súdu z ústavného hľadiska neospravedlňiteľný a neudržateľný, tak aby jeho následkom došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. princípov, ktoré sťažovateľ namieta. V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je opravným súdom skutkových omylov a právnych názorov najvyššieho súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou a kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny záver najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad najvyšším súdom takého nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú odmietnuť.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, tak ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júna 2009